

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : -
Toplantı Tarihi/Sayısı : 28.11.2023/34
Karar Numarası : 2023/916
Başvuran : H. Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Mersin Üniversitesi
Muhatap Adres : Çiftlikköy, Mersin Ün., 33110 Yenişehir/MERSİN

I. KONU

1. Resen inceleme, Mersin Açık Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunan Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencisi H. Ç.'nin, derslere katılmak istemiyle Mersin Üniversitesine yaptığı başvurusunun reddedilmesi nedeniyle eğitim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. H. Ç. tarafından Kurumumuza gönderilen dilekçede özetle; Mersin Açık Ceza İnfaz Kurumunda cezasını infaz ettiği, infaz kurumunda kendisi ile birlikte beş kişinin Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunu kazandığı, ceza infaz kurumundaki diğer kişilerle birlikte üniversiteye fiziki ortamda derslere katılım talebiyle başvuruda buldukları, üniversite tarafından yalnızca bir öğrencinin başvurusunun kabul edildiği, kendisinin ve diğer üç kişinin başvurusunun hükümlü öğrencilerin giriş, çıkış ve takiplerini yapacak yeterli sayıda güvenlik personelinin bulunmadığı gerekçe gösterilerek kabul edilmediği, bu durumun kanun önünde eşitlik ilkesine aykırı olduğu ve eğitim hakkının ihlal edildiği ileri sürülmektedir.

3. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu tarafından 2/3/2023 tarih ve 198 sayılı toplantıda alınan 2023/233 sayılı kararla; Mersin Açık Ceza İnfaz Kurumunda bulunan H. Ç.'nin örgün eğitimden yararlanma talebinin üniversite tarafından yeterli sayıda güvenlik personelinin bulunmaması nedeniyle reddi iddiası 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinde yer alan "(f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" görev ve yetkisi kapsamında değerlendirilmiş ve konu hakkında resen inceleme yapılmasına karar verilmiştir.

4. 25/4/2023 tarihinde Mersin Üniversitesinden yazılı görüş talep edilmiş ve Mersin Üniversitesi tarafından 4/5/2023 tarihinde görüş yazısı gönderilmiştir. Gelen görüş yazısı ilk olarak 16/5/2023 tarihinde H. Ç.'ye iletilmiş ancak gönderilen yazı Mersin Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından kurumda yoktur kaşesiyle iade edilmiştir. Görüş yazısı 21/6/2023 tarihinde ikinci defa gönderilmiştir. Gönderilen yazı yine kurumda yoktur ibaresiyle iade edilmiş ve ceza infaz kurumuyla yapılan görüşmede H. Ç.'nin izinde olduğu ev adresinin de bilinmediği ifade edilmiştir. 20/7/2023 tarihinde Mersin İl Emniyet Müdürlüğüne yazı gönderilerek H. Ç.'nin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

adres tespitinin yapılması talep edilmiş ancak Mersin İl Emniyet Müdürlüğü tarafından 23/8/2023 tarihinde gönderilen yazıda adres tespitinin yapılmadığı belirtilerek Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne yönlendirme yapılmıştır. Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) ile H. Ç.'nin adresi tespit edilerek 23/8/2023 tarihinde yazı tarafına gönderilmiş ancak yazıya cevap verilmemiştir.

5. Muhatap Mersin Üniversitesinden alınan 4/5/2023 tarihli yazılı görüşte özetle;

a. H. Ç. dışında hükümlü olarak eğitim görme talebinde bulunan herhangi bir öğrencinin bulunmadığı, H. Ç.'nin talebinin reddedildiği, red işlemine karşı H. Ç.'nin Mersin 1. İdare Mahkemesinden almış olduğu yürütmenin durdurulması kararına istinaden, çevrimiçi ders ve sınavlara katılabileceği ile ilgili tutuklu bulunduğu Mersin Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğüne gerekli bilgilerin gönderildiği belirtilmiş ve İdare Mahkemesi tarafından verilen kararın kopyası ekte gönderilmiştir. Ekte gönderilen mahkeme kararında Mersin 1. İdare Mahkemesince, üniversite tarafından verilen örgün eğitimden yararlanma talebinin reddine yönelik idari işlemin iptaline karar verilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde: *"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."* hükmüne yer verilmiştir.

7. Mezkûr Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinde: *"(1) Kurumun görevleri şunlardır: (...) f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. (...)"* düzenlemesi yer almaktadır.

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Karar verilmesine yer olmadığına dair karar" başlıklı 73'üncü maddesine göre: *"(1) Kurum; (...) c) İnceleme ve araştırma devam ederken başvuru konusu hakkında dava açılması, üzerine inceleme ve araştırmasını sonlandırması hâlinde karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu görev kapsamında somut olayda Mersin Açık Ceza İnfaz Kurumunda bulunan başvuranın derslere katılım yönündeki talebinin Mersin Üniversitesi

tarafından reddinin eğitim hakkı kapsamına girdiği değerlendirilmektedir.

11. Resen incelemeye konu olayda, H. Ç.'nin Mersin Açık Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu sırada Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Pazarlama Programını kazandığı, örgün eğitimden faydalanmak amacıyla üniversiteye başvuruda bulunduğu ancak üniversite tarafından yeterli güvenlik personelinin bulunmaması gerekçe gösterilerek talebinin reddedildiği, kendisi gibi dört hükümlünün daha aynı şekilde başvuruda bulunduğu ve bunlardan yalnızca birinin talebinin kabul edildiği iddia edilmiştir. H. Ç. tarafından Kuruma gönderilen dilekçe ekinde kendisi dışındaki kişilere ait bilgilerin bulunmadığı anlaşılmış, muhatap tarafından verilen cevapta ise H. Ç. dışında herhangi bir hükümlünün örgün eğitim talebiyle üniversiteye başvurmadığı belirtilmiştir.

12. Muhatap tarafından gönderilen cevabi yazıda H. Ç.'nin ret işlemine karşı Mersin 1. İdare Mahkemesinde dava yoluna başvurduğu ve yürütmenin durdurulması kararı verildiği, bu karara istinaden H. Ç.'nin online ders ve sınavlara katılabileceği ile ilgili Mersin Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğüne gerekli bilgilerin gönderildiği belirtilerek mahkeme kararı yazı ekinde iletilmiştir. Yazı ekinde iletilen mahkeme kararı incelendiğinde *“davacının talebinin başkaca bir gerekçe gösterilmeksizin sadece “güvenlik birimi personel sayısının yetersiz olduğundan” bahisle reddedilmesinin haklı ve geçerli bir sebep olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna varıldığından dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı kanaatine varılmıştır.”* şeklinde hüküm kurularak dava konusu işlemin iptaline karar verildiği anlaşılmaktadır.

13. İncelemeye konu somut başvuruda başvuran inceleme ve araştırma devam ederken başvuru konusu işlem hakkında dava açarak talebine yönelik verilen ret kararını iptal ettirmiş ve Mersin Üniversitesi de bu karar doğrultusunda H. Ç.'nin örgün eğitimden faydalanabileceği hususunda kendisine bilgilendirmede bulunmuştur. Bu çerçevede 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 73'üncü maddesi uyarınca söz konusu başvuru dilekçesindeki iddiaya ilişkin talep hakkında dava yoluna gidilmesi ve ilgili talebin çözüme kavuşturulması nedeniyle başvuru konusuz kalmış olup başvuru hakkında karar verilmesine yer olmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

28/11/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye